

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. sausio 28 d.*

„Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė — Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 — Teismo jurisdikcija civilinėse ir komercinėse bylose — Vartotojų sutartys — Vienoje valstybėje narėje nuolat gyvenantis vartotojas, įsigijęs kitoje valstybėje narėje įsteigto banko išleistų vertybinių popierių iš trečioje valstybėje narėje įsteigto tarpininko — Jurisdikcija dėl ieškinių, kurie pareikšti minėtus vertybinius popierius išleidusiam bankui“

Byloje C-375/13

dėl *Handelsgericht Wien* (Austrija) 2013 m. birželio 20 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2013 m. liepos 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Harald Kolassa

prieš

Barclays Bank plc

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, teisėjai K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan (pranešėjas) ir A. Prechal,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorius K. Malacek, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2014 m. gegužės 21 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- H. Kolassa, atstovaujamo *Rechtsanwalt* P. Miller,
- *Barclays Bank plc*, atstovaujamos *Rechtsanwalt* H. Bielez,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Kemper,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* P. Gentili,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman,
- Europos Komisijos, atstovaujamos B. Eggers ir A.-M. Rouchaud-Joët,

* Proceso kalba: vokiečių.

susipažinęs su 2014 m. rugsėjo 3 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 5 straipsnio 1 dalies a punkto, 3 straipsnio, taip pat 15 straipsnio 1 dalies aiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant H. Kolassa, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Vienoje (Austrija), ir *Barclays Bank plc* (toliau – *Barclays Bank*), įsteigto Londone (Jungtinė Karalystė), ginčą dėl prašymo remiantis šio banko sutartine, ikisutartine ir deliktine atsakomybe atlyginti nuostolius, atsiradusius dėl finansinės investicijos, kurią H. Kolassa atliko per šio banko išleisto finansinio instrumento tarpininką, nuvertėjimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Reglamento Nr. 44/2001 2, 11–15 konstatuojamosiose dalyse skelbiama:

„(2) Tam tikri skirtumai tarp jurisdikciją ir teismo sprendimų pripažinimą reglamentuojančių nacionalinių taisyklių trukdo patikimai veikti vidaus rinkai. Nuostatos dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose suvienodinimo ir formalumų supaprastinimo, siekiant užtikrinti greitą ir paprastą teismo priimtų sprendimų valstybėse narėse, kurios privalo laikytis šio reglamento, pripažinimą ir vykdymą, yra labai svarbios.

<...>

(11) Jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriuose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė. Turi būti atskirai apibrėžta juridinio [asmens] buveinė, siekiant didesnio bendrų taisyklių aiškumo ir išvengti jurisdikcijos prieštaravimų.

(12) Jurisdikcija turėtų būti nustatoma ne tik pagal atsakovo gyvenamąją vietą, bet ir pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą.

(13) Kalbant apie draudimo, vartotojų ir darbo sutartis, silpnesnioji šalis turėtų būti ginama pagal jurisdikcijos taisyklės, kurios yra palankesnės tokios šalies interesams negu bendrosios taisyklės.

(14) Pagal kitokias nei draudimo, vartotojų arba darbo, sutartis teismų savarankiškumas nustatant jurisdikciją yra ribotas, ir šalių autonomija dėl šiame reglamente nustatytų išimtinės jurisdikcijos pagrindų turi būti gerbiama.

(15) Siekiant harmoningai vykdyti teisingumą, reikia sumažinti vienu metu vykstančių teismo procesų galimybę ir užtikrinti, kad dviejose valstybėse narėse nebūtų priimami nesuderinami sprendimai.
<...>“

4 Minėto reglamento II skyriuje esančiuose 2–31 straipsniuose nagrinėjamos jurisdikcijos taisyklės.

5 Šio II skyriaus 1 skirsnio „Bendrosios nuostatos“ įtvirtinto 2 straipsnio 1 dalis išdėstyta taip:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

6 Pagal to paties reglamento 5 straipsnio 1 ir 3 dalis:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

1) a) sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose;

b) pagal šią nuostatą ir jeigu nesusitarta kitaip, atitinkamos prievolės įvykdymo vieta yra:

— parduodant prekes – vieta valstybėje narėje, kurioje pagal sutartį prekės buvo ar turėjo būti pateiktos,

— teikiant paslaugas – vieta valstybėje narėje, kurioje pagal sutartį paslaugos buvo arba turėjo būti suteiktos;

c) jeigu b punktas netaikomas, taikomas a punktas;

<...>

3) civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto gali būti iškelta vietos, kurioje įvyko žalą sukėlus įvykis ar jis gali įvykti, teismuose.“

7 Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 4 skirsnyje „Jurisdikcija, susijusi su vartotojų sutartimis“, be kita ko, įtvirtintas 15 straipsnis, jo 1 dalyje nustatyta:

„Bylose dėl sutarties, kurią asmuo, vartotojas, sudaro tokiam tikslui, kuris gali būti laikomas nesusijusiu su jo darbu arba profesija, jurisdikcija nustatoma vadovaujantis šiuo skirsniu, nepažeidžiant 4 straipsnio ir 5 straipsnio 5 punkto, jeigu:

sutartis sudaryta dėl prekių pirkimo (pardavimo) išsimokėtinai grąžinant dalinių įmokų kreditą;

b) sutartis sudaryta dėl dalimis grąžinamos paskolos arba dėl bet kurios kitos formos kredito, suteikto prekių pirkimui (pardavimui) finansuoti;

c) visais kitais atvejais, sutartis buvo sudaryta su šalimi, vykdančia komercinę arba profesinę veiklą valstybėje narėje, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, arba kitu būdu tokią veiklą susiejančia su minėta valstybe nare ar keliomis valstybėmis, įskaitant pastarąją, ir jeigu minima sutartis yra priskiriama tokios veiklos sričiai.“

8 Reglamento Nr. 44/2001 16 straipsnio, esančio to paties II skyriaus 4 skirsnyje, 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Vartotojas kitai sutarties šaliai bylą gali iškelti valstybės narės, kurioje yra nuolatinė tos sutarties šalies gyvenamoji ar verslo vieta, teismuose arba vartotojo nuolatinės gyvenamosios vietos teismuose.

2. Bylą vartotojui kita sutarties šalis gali iškelti tik valstybės narės, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismuose.“

- 9 Šio reglamento II skyriuje taip pat yra 8 skirsnis „Jurisdikcijos ir priimtumo tikrinimas“, kuriame esantys 25 ir 26 straipsniai suformuluoti taip:

„25 straipsnis

Jeigu valstybės narės teismui pateikiamas reikalavimas, iš esmės susijęs su byla, kuri pagal 22 straipsnį priskiriama išimtinai kitos valstybės narės teismų jurisdikcijai, pirmiau nurodytas teismas savo iniciatyva viešai paskelbia, kad neturi jurisdikcijos.

26 straipsnis

1. Jeigu atsakovui, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra vienoje valstybėje narėje, byla iškeliami kitos valstybės narės teisme ir jis neatvyksta į teismą, teismas savo iniciatyva viešai paskelbia, kad neturi jurisdikcijos, nebent jo jurisdikcija numatyta šio reglamento nuostatose.

2. Teismas sustabdo bylos procesą, kol įrodoma, kad atsakovas turėjo galimybę laiku gauti bylos iškėlimo arba lygiavertį dokumentą, kad galėtų gintis, arba kad buvo imtasi visų šiam tikslui būtinų priemonių.

<...>

Austrijos teisė

- 10 Šioje pagrindinėje byloje taikomos redakcijos Įstatymo dėl kapitalo rinkos (*Kapitalmarktgesetz*) 11 straipsnis buvo išdėstytas taip:

„1. Kiekvienam investuotojui už žalą, kurią šis patyrė pasitikėdamas prospekto duomenimis arba kitais pagal šį federalinį įstatymą reikalingais duomenimis (6 straipsnis), reikšmingais vertinant vertybinius popierius ir įnašus, atsako:

- 1) emitentas už dėl savo arba savo narių arba kitų asmenų, kurių veikla susijusi su prospekto rengimu, kaltės pateiktus neteisingus arba neišsamius duomenis;
- 2) prižiūrėtojas už dėl savo arba savo narių arba kitų asmenų, kurių veikla susijusi su prospekto kontrole, kaltės vykdytą neteisingą arba neišsamią kontrolę;

<...>

3) asmuo, kuris savo arba kito asmens vardu perėmė investuotojo ir tarpininko sutartinį įsipareigojimą, jei šių asmenų profesinė veikla yra prekyba vertybiniais popieriais, tarpininkavimas arba investavimas, ir jie patys arba jų atstovai žinojo arba dėl didelio nerūpestingumo nežinojo, kad 1 punkte nurodyta informacija arba kontrolės duomenys buvo netikslūs arba neišsamūs <...>

2. Užsienio emitentų vertybinių popierių arba įnašų vertinimo atvejais atsakomybė pagal 1 dalies 1 punktą taikoma ir asmeniui, pateikusiam Austrijoje pasiūlymą, kuriam privalomas prospektas.

3. Kai atsakomybė tenka keliems asmenims, jie atsako solidariai. Atskiro asmens atsakomybės nesumažina ta aplinkybė, kad kiti asmenys taip pat privalo atlyginti tą pačią žalą.

4. Atsakomybė negali būti iš anksto panaikinama ar apribojama investuotojų nenaudai.

<...>

8. Šioje pagrindinėje byloje taikomos redakcijos įstatyme nereglamentuojami reikalavimai atlyginti žalą dėl kitų įstatymų nuostatų arba sutarčių pažeidimo.“

11 Pagrindinėje byloje taikomo Austrijos investicinių fondų įstatymo (*Investmentfondsgesetz*) 26 straipsnyje numatyta:

„1. Prieš sudarant sutartį užsienio investicinių fondų vienetų pirkėjui turi būti nemokamai pateiktos fondo taisyklės ir (arba) investicinės bendrovės įstatai, užsienio investicinės bendrovės prospektas ir prašymo sudaryti sutartį kopija. Prašymo formoje turi būti nurodytas užsakymo mokesčio dydis ir investicinei bendrovei mokamas metinis atlyginimas.

2. Prospekte turi būti nurodyti visi duomenys, kurie prašymo pateikimo metu turi esminę reikšmę vertinant užsienio investicinių fondų vienetus. <...> Be to, prospekte būtinai turi būti nurodyta <...>:

- 1) užsienio investicinės bendrovės, taip pat bendrovės, sprendžiančios, kur investuoti padėtus pinigus (administruojanti bendrovė), bendrovės, užsiimančios investicinių fondų vienetų platinimu (platinanti bendrovė), ir banko depozitaro pavadinimas, juridinė forma, buveinė ir nuosavo kapitalo dydis (įstatinis kapitalas, atėmus nepadarytus įnašus ir pridėjus rezervus);
- 2) atstovų ir mokėjimo vietų pavadinimas, buveinė ir adresas;
- 3) informacija apie tai, kas gali būti perkama, ir kokiais kriterijais vadovaujantis pasirenkama, ar įsigijami tik prekybai akcijų biržose skirti vertybiniai popieriai, ir, jeigu taip, kuriose biržose jie perkami, kaip naudojamos iš turto gautos pajamos ir ar dalis turto laikoma kaip piniginės lėšos; jeigu taip, kokia dalis;
- 4) informacija apie sąlygas, kuriomis vertybinių popierių turėtojas gali pareikalauti išmokėti jo vertybiniais popieriais tenkančią turto dalį ir kas už tai atsakingas.

<...> Prospekto ir jo dalinių pakeitimų tikslumą ir išsamumą turi patikrinti atstovas, veikiantis kaip prospekto tikrintojas. Dėl prospekto rengimo, dalinio pakeitimo ir kontrolės bei dėl atsakomybės už jo turinį tiek emitentui, tiek prospekto tikrintojui *mutatis mutandis* taikomos [Įstatymo dėl kapitalo rinkų] nuostatos. <...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 12 H. Kolassa, veikdamas kaip vartotojas, per Austrijos banką *direktanlage.at AG* (toliau – *direktanlage.at*) investavo 68 180,36 EUR į *X1 Global EUR Index* sertifikatus (toliau – sertifikatai). Šių sertifikatų emitentas yra *Barclays Bank*, registruotas Jungtinės Karalystės verslo registre ir turintis filialą Frankfurte prie Maino (Vokietija).
- 13 Išleisdamas minėtus sertifikatus *Barclays Bank* išplatino 2005 m. rugsėjo 22 d. bazinį prospektą. Šiems sertifikatams buvo taikomos bendrosios sąlygos, kurios viešai paskelbtos 2005 m. gruodžio 20 d. *Barclays Bank* prašymu šis bazinis prospektas taip pat buvo išplatintas Austrijoje. Viešas pirkimo pasiūlymas galiojo nuo 2005 m. gruodžio 20 d. iki 2006 m. vasario 24 d., sertifikatų emisija įvykdyta 2006 m. kovo 31 d. Išpirkimas buvo numatytas 2016 m. Be to, vertybinių popierių sąlygose numatyta nutraukimo teisė, kuria ir remiasi ieškovas.
- 14 Sertifikatas yra pareikštinės obligacijos formos bendrovės vertybinis popierius. Išmokėtina suma, o kartu ir šio sertifikato vertė nustatoma pagal indeksą, kurį sudaro portfelis iš kelių tikslinių fondų, todėl sertifikato vertė tiesiogiai priklauso nuo šio portfelio. Šis portfelis turėjo būti sukurtas ir valdomas

X1 Fund Allocation GmbH, kurią *Barclays Bank* įpareigojo investuoti iš sertifikatų emisijos gautus pinigus. Nemaža šių pinigų dalis buvo prarasta. Šiuo metu laikoma, kad sertifikatų vertė yra nulius euro, tačiau H. Kolassa tai ginčija.

- 15 Iš prejudicinio sprendimo matyti, kad šie sertifikatai buvo parduoti instituciniams investuotojams, kurie juos perpardavė pirmiausia vartotojams. Šioje byloje *direktanlage.at* užsakė sertifikatus, kuriuos H. Kolassa norėjo užsakyti iš jos patrunuojančiosios bendrovės Vokietijoje *DAB Bank AG*, įsteigtos Miunchene (Vokietija); ši juos įsigijo iš *Barclays Bank*. Kiekvieną kartą pavedimai buvo parengti ir įvykdyti atitinkamų bankų vardu. Vadovaudamasi savo bendrosiomis sąlygomis, *direktanlage.at* įvykdė H. Kolassa pavedimą „vertybinių popierių sąskaitoje“, t. y. ji, kaip rizikos draudimo fondas, saugojo sertifikatus Miunchene savo vardu ir savo klientų sąskaita. H. Kolassa galėjo tik pareikalauti pristatyti sertifikatus iš jai priklausančios rizikos draudimo fondo dalies, nes patys sertifikatai negalėjo būti perduoti jo vardu.
- 16 H. Kolassa, kaip investuotojas, kuriam buvo padaryta žala, pateikė ieškinį *Handelsgericht Wien* ir pareikalavo atlyginti 73 705,07 EUR nuostolių, remiantis *Barclays Bank* sutartine, ikisutartine ir deliktine atsakomybe. Jis teigė, kad jei bankas būtų laikęsis įstatymų, jis nebūtų investavęs, bet savo pinigus būtų padėjęs į diversifikuoto fondo portfelį, nepriklausantį nuo konkrečios rinkos, ir taip iki termino pabaigos būtų uždirbęs reikalaujamą sumą, būtent – investuotą sumą ir palūkanas.
- 17 H. Kolassa teigia, kad *Handelsgericht Wien* turi jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies c punktą ir alternatyviai pagal Reglamento (EB) Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktį ir 3 punktą.
- 18 *Barclays Bank* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme ginčija H. Kolassa kaltinimus ir teismo, į kurį kreiptasi, jurisdikciją.
- 19 Šiomis aplinkybėmis *Handelsgericht Wien* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
 - „1. a) Ar Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies formuluotę „bylose dėl sutarties, kurią asmuo, vartotojas, sudaro tokiam tikslui, kuris gali būti laikomas nesusijusiu su jo darbu arba profesija“, reikia aiškinti taip, kad:
 - i) ieškovas, kuris kaip vartotojas antrinėje rinkoje įsigijo pareikštinę obligaciją ir kuris pareiškia emitentui reikalavimus, grindžiamus su prospektu susijusia atsakomybe, dėl informacijos ir kontrolės reikalavimų pažeidimo bei dėl skolinimosi sąlygų, gali remtis jurisdikcija pagal šią nuostatą, jei ieškovas, pirkdamas vertybinius popierius iš trečiojo asmens, tampa sutarties tarp emitento ir pirmojo vertybinių popierių pirkėjo šalimi?
 - ii) (jei į pirmos dalies a punkto i papunktyje pateiktą klausimą būtų atsakyta teigiamai) ieškovas gali remtis jurisdikcija pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnį ir tada, kai trečiasis asmuo, iš kurio vartotojas nusipirko pareikštinę obligaciją, prieš tai ją įsigijo tokiam tikslui, kuris gali būti laikomas susijusiu su jo darbu arba profesija, t. y. kai ieškovas perima su vertybiniais popieriais susijusias teises ir pareigas iš asmens, kuris nėra vartotojas?
 - iii) (jei į pirmos dalies a punkto i ir ii papunkčiuose pateiktus klausimus būtų atsakyta teigiamai) ieškovas gali remtis jurisdikcija pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnį ir tuomet, kai pareikštinės obligacijos turėtojas yra ne jis pats, o trečiasis asmuo, kurį ieškovas įgaliojo nupirkti vertybinius popierius ir kuris pats nėra vartotojas ir pagal susitarimą veikia savo vardu kaip ieškovo patikėtinis ir tik suteikia ieškovui teisę reikalauti vykdymo pagal prievolių teisę?

- b) (Jei į pirmos dalies a punkto i papunktyje klausimą būtų atsakyta teigiamai), ar Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta teismo, į kurį kreipiamasi dėl sutartinių reikalavimų, kylančių iš vertybinių popierių įsigijimo sandorių, papildoma jurisdikcija taip pat ir dėl deliktinių reikalavimų, kylančių iš tų pačių vertybinių popierių įsigijimo sandorių?
2. a) Ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunkčio formuluotė „byla dėl sutarties“ reikia aiškinti taip, kad:
- i) ieškovas, kuris antrinėje rinkoje įsigijo pareikštinę obligaciją ir pareiškia emitentui reikalavimus, grindžiamus su prospektu susijusia atsakomybe, dėl informavimo ir kontrolės pareigų pažeidimo bei dėl skolinimosi sąlygų, gali remtis jurisdikcija pagal šią nuostatą, jei pirkdamas vertybinius popierius kaip derivatyvus iš trečiojo asmens tampa sutarties tarp emitento ir pirmojo vertybinių popierių pirkėjo šalimi; ir
- ii) (jei į antros dalies a punkto i papunktyje pateiktą klausimą būtų atsakyta teigiamai) ieškovas gali remtis jurisdikcija pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktį, jei pareikštinės obligacijos turėtojas yra ne jis pats, o trečiasis asmuo, kurį ieškovas įgaliojo nupirkti vertybinius popierius ir kuris pagal susitarimą veikia savo vardu kaip ieškovo patikėtinis ir tik suteikia ieškovui teisę reikalauti vykdymo pagal prievolinę [prievolių] teisę?
- b) (Jei į antros dalies a punkto i papunktyje pateiktą klausimą būtų atsakyta teigiamai), ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktyje yra nustatyta teismo, į kurį kreipiamasi dėl sutartinių reikalavimų, kylančių iš vertybinių popierių įsigijimo sandorių, papildoma jurisdikcija ir dėl deliktinių reikalavimų, kylančių iš tų pačių vertybinių popierių įsigijimo sandorių?
3. a) Ar, kalbant apie Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą, reikalavimai, susiję su kapitalo rinkos teisės aktais, dėl su prospektu susijusios atsakomybės ir apsaugos ir informavimo pareigų pažeidimo, kai tai susiję su pareikštinės obligacijos emisija, laikytini reikalavimais, susijusiais su civilinės teisės pažeidimu, deliktu arba kvazideliktu, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą?
- i) (Jei į 1 klausimą būtų atsakyta teigiamai), ar tai galioja ir tada, kai tokius reikalavimus emitentui pareiškia asmuo, kuris nėra pareikštinės obligacijos turėtojas, tačiau, remiantis prievolių teise, turi reikalavimo teisę pareikštinės obligacijos turėtojo, saugančio vertybinius popierius kaip to asmens patikėtinis, atžvilgiu?
- b) Ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto formuluotė „vietos, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis ar jis gali įvykti“ reikia aiškinti taip, kad vertybinio popieriaus pirkimo, remiantis tyčia pateikta neteisinga informacija, atveju:
- i) vieta, kurioje įvyko žala, laikytina žalą patyrusio asmens gyvenamoji vieta, kaip pagrindinė jo turto buvimo vieta?
- ii) (Jei į trečios dalies b punkto i papunktyje pateiktą klausimą būtų atsakyta teigiamai), ar tai galioja ir tada, kai pirkimo pavedimą ir pinigų pervedimą galima atšaukti iki sandorio užbaigimo ir kai sandoris po pinigų nurašymo iš žalą patyrusio asmens sąskaitos užbaigiamas kitoje valstybėje narėje?
4. Kalbant apie jurisdikcijos patikrinimą ir dvejopą reikšmę turinčias aplinkybes, ar teismas, tikrindamas jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 25 ir 26 straipsnius dėl ginčijamų aplinkybių, kurios reikšmingos nustatant ir jurisdikciją, ir pareikšto reikalavimo pagrįstumą

(„aplinkybės reikšmę turinčios dvejoją“ [„dvejoją reikšmę turinčios aplinkybės“]), turi išsamiai vertinti įrodymus, ar, priimdamas sprendimą dėl jurisdikcijos, turi preziumuoti, kad ieškovo argumentai teisingi.“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 20 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ieškovas, kuris kaip vartotojas iš profesionalaus tarpininko nusipirko pareikštinę obligaciją, pareikšdamas skolinimosi sąlygomis grindžiamą ieškinį dėl informavimo ir kontrolės pareigų pažeidimo ir su prospektu susijusios atsakomybės gali remtis jurisdikcija pagal šią nuostatą.
- 21 Iš karto pažymėtina, kad, pirma, kadangi reglamentas tarp valstybių narių pakeitė 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvenciją dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32), iš dalies pakeistą paskesnėmis konvencijomis, susijusiomis su naujų valstybių narių prisijungimu prie šios konvencijos (toliau – Briuselio konvencija), Teisingumo Teismo pateiktas Briuselio konvencijos nuostatų išaiškinimas taikomas ir reglamento nuostatomis, kai šių Bendrijos instrumentų nuostatas galima laikyti lygiavertėmis (Sprendimo *Maletic*, C-478/12, EU:C:2013:735, 27 punktą ir nurodyta teismų praktiką).
- 22 Antra, Reglamente Nr. 44/2001 vartojamos sąvokos, pirmiausia tos, kurios nustatytos šio reglamento 15 straipsnio 1 dalyje, turi būti aiškinamos savarankiškai, iš esmės remiantis šio reglamento sistema ir tikslais, kad būtų galima užtikrinti, kad jis bus vienodai taikomas visose valstybėse narėse (žr. Sprendimo *Česká spořitelna*, C-419/11, EU:C:2013:165, 25 punktą ir nurodytą Teisingumo Teismo praktiką).
- 23 Siekiant atsakyti į šį klausimą reikia konstatuoti, kad Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalis taikoma tuo atveju, kai įvykdytos trys sąlygos, t. y. pirma, sutarties šalis yra vartotojas, veikiantis su tikslu, kurį galima laikyti nesusijusiu su jo profesine veikla, antra, sutartis tarp tokio vartotojo ir profesionalaus tarpininko iš tikrųjų buvo sudaryta ir, trečia, tokia sutartis priklauso vienai iš minėto 15 straipsnio 1 dalies a–c punktuose nuodėtų kategorijų. Šios sąlygos yra kumuliacinės, todėl jei viena iš trijų sąlygų neįvykdyta, jurisdikcija negali būti nustatyta pagal taisyklę, taikomas vartotojų sudarytų sutarčių atveju (Sprendimo *Česká spořitelna*, EU:C:2013:165, 30 punktą).
- 24 Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad, kaip savo išvados 28 punkte pažymėjo generalinis advokatas, ankstesniame punkte minėtos pirmoji ir trečioji sąlygos šiuo atveju yra įvykdytos.
- 25 Taigi, pakanka išnagrinėti, ar įvykdyta antroji sąlyga, būtent ta, kuria reikalaujama, kad su aptariamu profesionaliu tarpininku būtų sudaryta sutartis tomis aplinkybėmis, kurios nagrinėjamos pagrindinėje byloje.
- 26 Šiuo klausimu iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateikto glausto faktų, kuriuos šis teismas vis dėlto turi patikrinti, apibendrinimo matyti, kad *Barclays Bank* ir H. Kolassa nėra sudarę sutarties, nes pastarasis neturi 14 punkte nurodytų obligacijų – jas kaip fondas savo vardu saugo *direktanlage.at*. Tačiau, šio teismo teigimu, H. Kolassa galėjo prašyti pristatyti sertifikatus iš jam priklausančios rizikos draudimo fondo dalies, nes pats sertifikatas jo vardu negalėjo būti perduotas.

- 27 H. Kolassa manymu, tokiomis aplinkybėmis įgyvendinant vartotojų apsaugos tikslą reikia vadovautis ekonominiu požiūriu ir laikyti, kad sutartis tarp jo ir *Barclays Bank* iš tiesų buvo sudaryta, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 16 straipsnio 1 dalį, nes *direktanlage.at* atliko tik tarpininko funkciją.
- 28 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalis yra nuostata, leidžianti nukrypti tiek nuo bendrosios jurisdikcijos taisyklės, nustatytos šio reglamento 44 straipsnio 2 dalyje, pagal kurią jurisdikcija priskiriama valstybės narės, kurios teritorijoje yra atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismams, tiek nuo to paties reglamento 1 straipsnio 5 punkte numatytos specialiosios jurisdikcijos sutarčių srityje taisyklės, pagal kurią kompetentingas teismas yra tas teritorinis teismas, kur įsipareigojimas, kuriuo grindžiamas skundas, buvo įvykdytas arba turi būti įvykdytas. Todėl 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama griežtai (žr. Sprendimo *Česká spořitelna*, EU:C:2013:165, 26 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 29 Be to, sąlyga, kad aptariamas vartotojas ir profesionalus tarpininkas būtų sudarę sutartį, leidžia garantuoti jurisdikcijos priskyrimo numatomumą, kuris yra vienas iš Reglamento Nr. 44/2001 tikslų, kaip tai matyti iš 11 konstatuojamosios dalies.
- 30 Todėl pažymėtina, kad reikalavimas sudaryti sutartį su atitinkamu profesionaliu tarpininku negali būti aiškinamas taip, kad jis įvykdytas sudarius kelias sutartis, pagal kurias tam tikros atitinkamo profesionalaus tarpininko teisės ir pareigos buvo perduotos vartotojui.
- 31 Šią išvadą patvirtina Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnis, siejamas su jo 16 straipsniu.
- 32 Iš tiesų minėto reglamento 16 straipsnio 1 dalyje su vartotojais sudarytų sutarčių srityje nustatytos jurisdikcijos taisyklės pagal šio straipsnio tekstą taikomos tik vartotojo kitai sutarties šaliai pareikštam ieškiniui, o tai neišvengiamai reiškia, jog vartotojas su atitinkamu profesionaliu tarpininku turi būti sudaręs sutartį.
- 33 Teisingumo Teismas iš tiesų yra pažymėjęs, kad „kitos sutarties šalies“ sąvoka, numatyta Reglamento Nr. 44/2001 16 straipsnio 1 dalyje, aiškintina taip, kad ji taip pat reiškia operatoriaus, su kuriuo vartotojas sudarė sutartį, kontrahentą (Sprendimo *Maletic*, EU:C:2013:735, 32 punktą). Tačiau šis aiškinimas paremtas specifinėmis aplinkybėmis, kuriomis vartotojas buvo konkrečiai neatsiejamai susaistytas sutartimi su dviem kontrahentais. Be to, jeigu kitoje valstybėje narėje įsteigtam kontrahentui nebūtų taikomas minėtas 16 straipsnis, teismas, į kurį kreiptasi su ieškiniu dėl dviejų kontrahentų solidarios atsakomybės pripažinimo, turėtų jurisdikciją tik tiek, kiek tai susiję su kitoje valstybėje narėje įsteigtu ūkio subjektu.
- 34 Toks aiškinimas negali būti taikomas šios pagrindinės bylos aplinkybėmis, nes joje sutartis su aptariamu profesionaliu tarpininku visiškai nebuvo sudaryta.
- 35 Iš pirma nurodytų argumentų aišku, kad Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, ieškovas, kuris kaip vartotojas iš profesionalaus tarpininko, ieškovui ir obligacijų emitentui nesudarant sutarties – o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, – nusipirko pareikštinę obligaciją, pareikšdamas skolinimosi sąlygomis grindžiamą ieškinį dėl informavimo ir kontrolės pareigų pažeidimo ir su prospektu susijusios atsakomybės negali remtis jurisdikcija pagal šią nuostatą.

Dėl antrojo klausimo

- 36 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktis turi būti aiškinamas taip, kad ieškovas, kuris pareikštinės obligacijos emitentui, nusipirkusiam minėtą pareikštinę obligaciją iš trečiojo asmens, pareiškė skolinimosi sąlygomis grindžiamą ieškinį dėl informavimo ir kontrolės pareigų pažeidimo ir su prospektu susijusios atsakomybės, gali remtis šioje nuostatoje numatyta jurisdikcija.
- 37 Siekiant atsakyti į šį klausimą pirmiausia reikia priminti, kad sąvoka „bylos dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą, negali būti suprantama taip, kad ja nurodomas nacionaliniame teisme nagrinėjamo teisinio santykio kvalifikavimas pagal taikytiną nacionalinę teisę. Atvirkščiai, ši sąvoka turi būti aiškinama savarankiškai, atsižvelgiant į šio reglamento sistemą ir tikslus, kad būtų užtikrintas vienodas jos taikymas visose valstybėse narėse (Sprendimo *Handte*, C-26/91, EU:C:1992:268, 10 punktas, ir Sprendimo *Česká spořitelna*, EU:C:2013:165, 45 punktas).
- 38 Priešingai, nei nustatyta Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalyje, sutarties sudarymas nėra to paties reglamento 5 straipsnio 1 punkto taikymo sąlyga, todėl tai, kad pagal pirmąją nuostatą jurisdikcija nesuteikiama, nebūtinai reiškia, kad taikoma antroji nuostata.
- 39 Nors pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą nereikalaujama sutarties sudarymo, vis dėlto, kad būtų galima taikyti šią nuostatą, būtina identifikuoti prievolę, nes jurisdikcija pagal šią nuostatą nustatoma pagal atitinkamos prievolės vykdymo vietą. Todėl specialios jurisdikcijos taisyklės, Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punkte numatytos sutarčių atveju, taikymas suponuoja, kad yra nustatyta laisvai prisiimta vieno asmens teisinė prievolė kito asmens atžvilgiu, kuria grindžiamas ieškovo ieškinys (žr. Sprendimo *Česká spořitelna*, EU:C:2013:165, 46 ir 47 punktus).
- 40 Šiuo klausimu iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateikto glausto faktų apibendrinimo matyti, kad šios pagrindinės bylos aplinkybėmis *Barclays Bank* nebuvo laisvai prisiėmęs teisinės pareigos H. Kolassa, net jei pagal taikomą nacionalinę teisę *Barclays Bank* ir turi tam tikras pareigas jo atžvilgiu.
- 41 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, ieškovas, nusipirkęs pareikštinę obligaciją iš trečiojo asmens, tačiau pats emitentas jo atžvilgiu laisvai prievolės neprisiėmė – o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, – šiam emitentui pareikšdamas skolinimosi sąlygomis grindžiamą ieškinį dėl informavimo ir kontrolės pareigų pažeidimo ir su prospektu susijusios atsakomybės negali remtis jurisdikcija pagal šią nuostatą.

Dėl trečiojo klausimo

- 42 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktas turi būti aiškinamas taip, kad jis taikomas ieškiniui, kuriuo siekiama nustatyti sertifikato emitento atsakomybę dėl su sertifikatu susijusio prospekto, taip pat dėl kitų šiam emitentui tenkančių teisinių informavimo ir kontrolės pareigų pažeidimo, todėl galima nustatyti valstybės narės, kurioje yra ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta, kaip „vietos, kurioje įvyko žalą sukėlus įvykis ar jis gali įvykti“ teismų jurisdikciją.
- 43 Šiuo klausimu pirmiausia primintina, kad Reglamento „Briuselis I“ 5 straipsnio 3 punktas turi būti aiškinamas savarankiškai ir griežtai (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Coty Germany*, C-360/12, EU:C:2014:1318, 43–45 punktus).

- 44 Vis dėlto į „[bylos dėl] civilinės teisės pažeidimų, delikto ar kvazidelikto“ sąvoką, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą, įeina bet koks reikalavimas, kuriuo siekiama nustatyti atsakovo atsakomybę ir kuris nėra susijęs su „byla dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 punkto a papunktį (Sprendimo *Brogstetter*, C-548/12, EU:C:2014:148, 20 punktas). Taigi, darytina išvada, kad emitentui pareikšti ieškiniai, grindžiami su prospektu susijusia atsakomybe, dėl kitų investuotojų informavimo pareigų pažeidimo laikytini reikalavimais, susijusiais su deliktu arba kvazideliktu, nes jie nepatenka į „bylos dėl sutarties“ sąvoką, kaip ji apibrėžta šio sprendimo 39 punkte.
- 45 Dėl Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikymo tokiomis aplinkybėmis, kurios susiklostė pagrindinėje byloje, primintina, kad šioje nuostatoje esanti formuluotė „vieta, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis ar jis gali įvykti“ reiškia ir vietą, kurioje žala atsirado, ir vietą, kurioje atsirado žalą lėmusi aplinkybė, todėl ieškinyje atsakovui ieškovo nuožiūra gali būti pareikštas vienos iš šių dviejų vietų teisme (Sprendimo *Coty Germany*, EU:C:2014:1318, 46 punktas).
- 46 Šiuo klausimu nusistovėjusioje teismo praktikoje nustatyta, kad jurisdikcijos taisyklė, numatyta Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte, pagrįsta itin glaudžia sąsaja tarp ginčo ir vietos, kurioje įvyko arba gali įvykti žalą sukėlęs įvykis, teismų, o tai pateisina jurisdikcijos priskyrimą pastariesiems dėl gero teisingumo vykdymo ir veiksmingo proceso organizavimo priežasčių (Sprendimo *Coty Germany*, EU:C:2014:1318, 47 punktas).
- 47 Kadangi nustatius vieną iš siejamųjų veiksnių, kurie pripažįstami pagal šio sprendimo 45 punkte primintą teismo praktiką, galima nustatyti jurisdikciją teismo, kuris objektyviai gali geriausiai įvertinti, ar įvykdytos asmens, kuriam iškelta byla, atsakomybę pagrindžiančios sąlygos, tai reiškia, kad teisėtai galima kreiptis tik į tą teismą, kurio veiklos teritorijoje yra šis reikšmingas siejamasis veiksnys (Sprendimo *Coty Germany*, EU:C:2014:1318, 48 punktas).
- 48 Primintina, jog Teisingumo Teismas yra pažymėjęs, kad formuluotė „vieta, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis“ nereiškia ieškovo nuolatinės gyvenamosios vietos vien dėl to, kad jis ten patyrė finansinių nuostolių dėl dalies turto praradimo kitoje valstybėje narėje (Sprendimo *Kronhofer*, C-168/02, EU:C:2004:364, 21 punktas).
- 49 Taigi vien aplinkybė, kad ieškovas patyrė finansinių nuostolių, nepateisina jurisdikcijos skyrimo ieškovo nuolatinės gyvenamosios vietos teismams, jei, kaip ir byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Kronhofer*, tiek žalą sukėlusio įvykio vieta, tiek žalos atsiradimo vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Kronhofer*, EU:C:2004:364, 20 punktą).
- 50 Tačiau toks jurisdikcijos priskyrimas pateisinamas, kai ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta iš tiesų yra vieta, susijusi su žalą sukėlusiu įvykiu, arba žalos atsiradimo vieta.
- 51 Šiuo klausimu iš sprendimo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad, viena vertus, sertifikatai nuvertėjo ne dėl finansų rinkose susiklosčiusių nepalankių aplinkybių, bet dėl fondų, kuriuose už emisijas gauti pinigai buvo investuoti, valdymo, o tai galiausiai sukliudė augti šių sertifikatų vertei. Kita vertus, veikimas arba neveikimas, kuriuo kaltinamas *Barclays Bank*, kiek tai susiję su jam tenkančiais teisiniais informavimo reikalavimais, įvyko anksčiau, nei H. Kolassa padarė investicijas ir, jo manymu, turėjo lemiamą reikšmę darant šias investicijas.
- 52 Darant prielaidą, kad *Barclays Bank* veikimas ir neveikimas buvo būtina žalos H. Kolassa atsiradimo sąlyga – o to pakanka, kad būtų galima taikyti Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *DFDS Torline*, C-18/02, EU:C:2004:74, 34 punktą) – šiuo tikslu dar reikia patikrinti, ar pagrindinės bylos aplinkybės leidžia žalą sukėlusio įvykio vietą ir žalos atsiradimo vietą susieti su ieškovo nuolatinė gyvenamąja vieta.

- 53 Kiek tai susiję su tariamą žalą sukėlusiu įvykiu, t. y. tariamu *Barclays Bank* su prospektu ir su investuotojų informavimu susijusių teisinių pareigų pažeidimu, pažymėtina, kad veikimas arba neveikimas, kurie gali lemti tokį pažeidimą, negali būti susieti su investuotojo, kuriam tariamai buvo padaryta žala, nuolatine gyvenamąja vieta, nes joks bylos medžiagos dokumentas nerodo, jog sprendimai dėl šio banko siūlomų investavimo būdų ir su jais susijusio prospekto turinio buvo priimti valstybėje narėje, kurioje yra investuotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, nei to, kad minėtas prospektas buvo parengtas ir iš pradžių išplatintas kitur nei valstybėje narėje, kurioje yra minėto banko buveinė.
- 54 Kita vertus, konstatuotina, kad tokiomis aplinkybėmis, kurios glaustai apibūdintos šio sprendimo 51 punkte, žala atsiranda toje vietoje, kur investuotojas ją patyrė.
- 55 Atsakovo nuolatinės gyvenamosios valstybės narės teismai, atsiradus žalai, turi jurisdikciją išnagrinėti šiuo tikslu pareikštą ieškinį, ypač tada, kai minėta žala atsiranda tiesiogiai ieškovo banko sąskaitoje šių teismų jurisdikcijoje įsteigtame banke.
- 56 Tokiomis aplinkybėmis, kurios nustatytos šio sprendimo 51 straipsnyje, taip identifikuota patirta žala atitinka Reglamento Nr. 44/2001 tikslą, kuriuo siekiama sustiprinti Sąjungoje įsisteigusių asmenų teisinę apsaugą ir sudaryti sąlygas ieškovui lengvai nustatyti teismą, į kurį jis gali kreiptis, o atsakovui – pagrįstai numatyti teismą, kuriame jam gali būti iškelta byla (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Kronhofer*, EU:C:2004:364, 20 punktą), nes sertifikato emitentas, kuris neįvykdo savo teisinių su prospektu susijusių pareigų, kai nusprendžia viešai paskelbti su šiuo sertifikatu susijusį prospektą kitose valstybėse narėse, turi numatyti, kad nepakankamai informuoti ūkio subjektai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra šiose valstybėse narėse, gali investuoti į šį sertifikatą ir patirti žalos.
- 57 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti taip, kad jis taikomas ieškiniui, kuriuo siekiama nustatyti sertifikato emitento atsakomybę dėl su sertifikatu susijusio prospekto, taip pat dėl kitų šiam emitentui tenkančių teisinių informavimo pareigų pažeidimo, jei ši atsakomybė nepriskirtina byloms dėl sutarčių, kaip tai suprantama pagal minėto reglamento 5 straipsnio 1 punktą. Remiantis to paties reglamento 5 straipsnio 3 punktu, valstybės narės, kurioje yra atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismai turi jurisdikciją išnagrinėti tokį ieškinį pagal žalos atsiradimo vietą, ypač tada, kai minėta žala atsirado tiesiogiai ieškovo banko sąskaitoje šių teismų veiklos teritorijoje įsteigtame banke.

Dėl ketvirtojo klausimo

- 58 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar tikrinant tarptautinę jurisdikciją pagal Reglamentą Nr. 44/2001 reikalingas išsamus įrodymų tyrimas, susijęs su ginčijamais faktais, kurie svarbūs tiek nagrinėjant klausimą dėl jurisdikcijos, tiek dėl nurodytos teisės buvimo, ar vis dėlto nustatant jurisdikciją reikia remtis prielaida, kad ieškovo nurodyti faktai yra teisingi.
- 59 Neginčytina, kad Reglamente Nr. 44/2001 aiškiai nenurodyta kontrolės pareigų, kurios tenka nacionaliniams teismams tikrinant savo tarptautinę jurisdikciją, apimtis.
- 60 Nors iš tiesų ši byla susijusi su vidaus proceso teisės aspektu, kurio minėtu reglamentu nesiekama suvienodinti (šiuo klausimu žr. Sprendimo *G*, C-292/10, EU:C:2012:142, 44 punktą), atitinkamų nacionalinių taisyklių taikymas neturi pažeisti Reglamento Nr. 44/2001 veiksmingumo (žr. Sprendimo *Shevill ir kt.*, C-68/93, EU:C:1995:61, 36 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 61 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad teisinio saugumo tikslas reikalauja, kad nacionalinis teismas, į kurį kreiptasi, galėtų lengvai priimti sprendimą dėl savo paties jurisdikcijos, neprivalėdamas atlikti išsamaus bylos tyrimo (žr. Sprendimo *Benincasa*, C-269/95, EU:C:1997:337, 27 punktą). Dėl šio reikalavimo taikymo įgyvendinant pagrindinėje byloje nagrinėtą specialią

jurisdikciją Teisingumo Teismas, viena vertus, padarė išvadą, kad teismas, kuriam pavesta išnagrinėti su sutartimi susijusią bylą, gali patikrinti, net savo paties iniciatyva, savo jurisdikcijos esmines sąlygas, atsižvelgdamas į suinteresuoto asmens pateiktus lemiamus ir svarbius įrodymus, kuriais patvirtinamas sutarties buvimo arba nebuvimo faktas (Sprendimo *Effer*, 38/81, EU:C:1982:79, 7 punktą).

- 62 Kita vertus, dėl Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto Teisingumo Teismas nurodė, kad tarptautinės jurisdikcijos tikrinimo stadijoje teismas, į kurį kreiptasi, nevertina ieškinio dėl teisių nebuvimo nustatymo priimtumo ar pagrįstumo pagal nacionalinės teisės normas, o tik nustato sąsajas su teismo vietos valstybe, kurios pagrįstų jo jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą (Sprendimo *Folien Fischer et Fofitec*, C-133/11, EU:C:2012:664, 50 punktą). Taigi, šis teismas, į kurį kreiptasi, tik norėdamas patikrinti, ar jis turi jurisdikciją pagal šią nuostatą, gali laikyti įrodytais ieškovo teiginius dėl deliktinės ar kvazideliktinės atsakomybės sąlygų (Sprendimo *Hi Hotel HCF*, C-387/12, EU:C:2014:215, 20 punktą).
- 63 Pažymėtina, kad pareiga tokioje ankstyvoje stadijoje išsamiai įvertinti įrodymus, susijusius su faktais tiek dėl jurisdikcijos, tiek dėl bylos esmės, gali padaryti įtaką bylos nagrinėjimui iš esmės.
- 64 Taigi, nors nacionalinis teismas, į kurį kreiptasi, tuo atveju, kai atsakovas ginčija ieškovo argumentus, neprivalo jurisdikcijos nustatymo stadijoje išsamiai įvertinti įrodymų, pažymėtina, kad tiek pagal gero administravimo principą, kuriuo grindžiamas Reglamentas Nr. 44/2001, tiek gerbiant privalomą teismo nepriklausomumą jam vykdamas savo pareigas reikalaujama, kad teismas, į kurį kreiptasi, galėtų išnagrinėti savo tarptautinę jurisdikciją atsižvelgdamas į visą turimą informaciją, prireikus įskaitant atsakovo prieštaravimus.
- 65 Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, kad tikrinant tarptautinę jurisdikciją pagal Reglamentą Nr. 44/2001 nebūtinai išsamus įrodymų tyrimas, susijęs su ginčijamais faktais, kurie svarbūs tiek nagrinėjant klausimą dėl jurisdikcijos, tiek dėl nurodytos teisės buvimo. Tačiau teismas, į kurį kreiptasi, gali išnagrinėti savo tarptautinę jurisdikciją atsižvelgdamas į visą turimą informaciją, prireikus įskaitant atsakovo prieštaravimus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 66 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, ieškovas, kuris kaip vartotojas iš profesionalaus tarpininko, ieškovui ir obligacijų emitentui nesudarant sutarties – o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, – nusipirko pareikštinę obligaciją, pareikšdamas skolinimosi sąlygomis grindžiamą ieškinį dėl informavimo ir kontrolės pareigų pažeidimo ir su prospektu susijusios atsakomybės negali remtis jurisdikcija pagal šią nuostatą.
2. Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, ieškovas, nusipirkęs pareikštinę obligaciją iš trečiojo asmens, tačiau pats emitentas neįsipareigojo šiam pareiškėjui – o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, –

šiam emitentui pareikšdamas skolinimosi sąlygomis grindžiamą ieškinį dėl informavimo ir kontrolės pareigų pažeidimo ir su prospektu susijusios atsakomybės negali remtis jurisdikcija pagal šią nuostatą.

3. Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti taip, kad jis taikomas ieškiniui, kuriuo siekiama nustatyti sertifikato emitento atsakomybę dėl su sertifikatu susijusio prospekto, taip pat dėl kitų šiam emitentui tenkančių teisinių informavimo pareigų pažeidimo, jei ši atsakomybė nepriskirtina byloms dėl sutarčių, kaip tai suprantama pagal minėto reglamento 5 straipsnio 1 punktą. Remiantis to paties reglamento 5 straipsnio 3 punktu, valstybės narės, kurioje yra atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismai turi jurisdikciją išnagrinėti tokį ieškinį pagal žalos atsiradimo vietą, ypač tada, kai minėta žala atsirado tiesiogiai ieškovo banko sąskaitoje šių teismų veiklos teritorijoje įsteigtame banke.
4. Tikrinant tarptautinę jurisdikciją pagal Reglamentą Nr. 44/2001 nebūtinai išsamus įrodymų tyrimas, susijęs su ginčijamais faktais, kurie svarbūs tiek nagrinėjant klausimą dėl jurisdikcijos, tiek dėl nurodytos teisės buvimo. Tačiau teismas, į kurį kreiptasi, gali išnagrinėti savo tarptautinę jurisdikciją atsižvelgdamas į visą turimą informaciją, prireikus įskaitant atsakovo prieštaravimus.

Parašai.